SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 67. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 9, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го КВІТНЯ 1988 Ч. 67. РІК XCV.

„Христос Воскрес — і з Ним людина Була вознесена на небо"

Митрополит Іларіон

УНСОЮЗ ВІТАЄ ВЛАДИКУ МСТИСЛАВА

(У листі до Блаженнішого Владики Мстислава, з нагоди його 90-ліття, головний предсідник УНСоюзу д-р Іван О. Флис привітав Владику з цієї нагоди і зложив йому побажання в імени керівних органів і членства УНСоюзу. Внизу повний текст листа-побажання д-ра І. Флиса).

Їх Блаженство
Блаженніший Мстислав
Митрополит Української Православної Церкви
в Америці та в діяспорі

Ваше Блаженство!

З нагоди 90-их уродин Вашого Блаженства просимо прийняти сердечні привітання та найщиріші побажання від Головного Екзекутивного Комітету, Головного Уряду та 75,000 членів Українського Народного Союзу.

Українська спільнота в діяспорі та український народ у поневоленій Україні відзначають Ваші уродини з вдячністю за Вашу довголітню віддану працю для Української Православної Церкви та для української справи.

Молимо Всевишнього, щоб обдарував Вас на довгі роки здоров'ям та силою і щоб з Його ласки та провидіння далі зростала та кріпшала під Вашим проводом Українська Православна Церква і діждалася її відновлення у вільній ні від кого незалежній Україні.

Ми віримо, що з Божою волею і допомогою вже скоро в нашій Батьківщині — Україні „світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти", про що сповістять усьому світові дзвони Святої Софії у нашому золотоверхому Києві.

На Многії Літа Блаженніший Владико!

Іван О. Флис
головний предсідник

УРЯД УНР АПЕЛЮЄ ДО ПРЕЗИДЕНТА Р. РЕҐЕНА

Оттава (УІБ). — У зв'язку з плянованою поїздкою президента Роналда Регена до Москви в кінці травня ц.р., Уряд УНРеспубліки звернувся до нього 26-го березня в справі українського Тисячоріччя в Києві, апелюючи, щоб при цій нагоді порушив справу зліквідованих Москвою Української Православної та Католицької Церков у СССР.

Їхнє відновлення й легалізація, пишеться в меморандумі УНР, „були б одним із найбільших досягнень в ділянці колективних людських прав і наймаркантнішою подією у відзначенні Тисячоріччя київського, українського християнства".

Філія УКУ у Філядельфії заплянувала новий цикл викладів

Філядельфія. — Осередок Праці НТШ і Філія УКУ у Філядельфії зорганізували серію викладів п.н. „Тисячоліття Українського Християнства — аналіза і підсумки". Виклади пічнуться у вівторок, 19-го квітня ц.р. і триватимуть до вівтірка 31-го травня, та будуть всеціло присвячені неповторному ювілеєві 1000-річчя Хрищення України. У серії викладатимуть: оо. В. Бойсак, А. Чировський, Ф. Іспочин і професори В. Мороз, Б. Романенчук, Л. Рудницький і М. Лабунька.

Всі виклади на Філії УКУ відбуваються у вівтірки, початок год. 7:30 вечора. Після кожного викладу товариська зустріч при каві й солодкім. Додаткові інформації, включно з програмою викладів, можна отримати на Філії УКУ у Філядельфії, 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, Pa. 19117.

Відбудеться відкриття Документаційного Центру

Ню Йорк. — Тут в приміщеннях Українського Інституту Америки, 2 Схід, 79-та вул. відбудеться в суботу, 16-го квітня ц.р. святочне відкриття Українського Дослідного і Документаційного Центру получене з науковою конференцією, присвяченою проблемам Другої світової війни.

У конференції, яка розпічнеться о год. 1-ій по полудні виступлять з доповідями: д-р Мирослав Прокоп, який буде говорити про український рух спротиву в Другій світовій війні, проф. Володимир Стойко, — про українські проблеми в політиці великодержав, і проф. Тарас Гунчак — про українську справу в архівах Західньої Европи.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що в середу, 6-го квітня, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов полетів у Ташкент для зустрічі з афганським диктатором Наджібуллою. На думку кореспондента агентства Ассошієйтед Пресс, на переговорах будуть обговорені технічні подробиці виведення совєтських окупаційних військ. Ташкент був вибраний місцем зустрічі з двох причин. Поперше, М. Ґорбачов не міг полетіти в Кабуль з міркувань безпеки. Місто останнім часом постійно обстрілюється. Подруге, Наджібуллу не можна було викликати в Москву з міркувань дотримання дипломатичного протоколу. ТАСС повідомив, що Наджібулла прибув у Ташкент у супроводі міністра закордонних справ СССР Едуарда Шеварднадзе, який перебував у Кабулі чотири дні.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес — то й все воскресне
Й до царства Божого полине,
І все святе і справді чесне
Засяє світові єдине!

Ми цього часу вік чекали,
Чекали спрагло всі Месії —
І Він прийшов, і ідеали,
Нові вродились, мов лелії!

Христос Воскрес! — і царство Боже
Вже на землі усім заквітне, —
Недолю щастя переможе
Й всміхнеться всім ясне й привітне!

Й не буде кривди поміж нами,
Насильство згине від любові, —
І станем рідними братами,
Синами вірними Христові!

І всі обіймемо брат брата,
І розцвітемось, як ті рожі, —
Кругом поллється ласка Тата.
Всі ми станем діти Божі!

Христос Воскрес і нова наука
Понеслась річкою по світі —
Всім поневоленим порука,
Що будуть звільнені й пригріті!

Христос Воскрес — і з Ним людина
Була вознесена на небо, —
І Бог прийняв її за сина,
І пригорнув усіх до себе!..

І царство Духа вже настане,
Він буде дихати де хоче, —
А з Ним життя щасне й кохане,
Бо Слово сповниться пророче!

Христос Воскрес — і свята руїна
Усіх дітей своїх пригорне —
З ярма воскресне Україна
Величня, вільна та соборна!..



С. Конаш-Конашевський

ЮВІЛЕЙ БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

З празником Христового Воскресіння та з дев'яностоліттям з дня народження, які Всевишній сподобив нас відзначати в цей святий ювілейний рік Тисячоліття, сердечно вітаємо нашого Духовного Батька Блаженнішого Митрополита Мстислава, Архиєпископа Філядельфійського та Первоієрарха Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки і діяспорі, і складаємо йому низький поклін за його довголітній труд на добро нашій рідній Церкві й українському народові у вільному світі й на поневоленій батьківщині сущому.

Цього року сповняється і 46 років архипастирського служіння Блаженнішого Митрополита Мстислава Святій Українській Православній Церкві. За той час він власним прикладом спонукав нас усіх скріпити нашу любов і відданість рідній Церкві. Як найстарший хіротонією ієрарх в усьому православному світі, Блаженніший Митрополит Мстислав різносторонньо причинився до розквіту нашої національної Церкви поза батьківщиною. З його ініціятиви споружено в Бавнд Бруку церкву-пам'ятник св. Апостола Андрія Первозванного, заложено унікальний цвинтар-пантеон та придбано поважну власність, що нею нині заслужено гордиться цей осередок. Як запорука майбутности нашій Церкві постали заходами Митрополита Мстислава Музей, Бібліотека, Дім Української Культури, Свято-Софійська Семінація і новий Адміністраційний Центр, будова якого уже наближається до кінця.

Однак найбільшим виявом вдачі й діяльности Блаженнішого Митрополита Мстислава є його любов та постійна опіка над дорученою йому паствою. Його пошана й любов до минулого та вміле забезпечування майбутности свідчать про життя, повністю присвячене служінню Богові й людині. Блаженніший Митрополит Мстислав став символом нашої славної спадщини і ми молимо Всевишнього, щоб Він подав йому здоров'я та сил для продовження його монументальної праці в Українському Православному Винограднику.



Блаженніший Митрополит Мстислав

НА МНОГІЇ ЛІТА, ВЛАДИКО!

Члени Собору Єпископів Української Православної Церкви в ЗСА і діяспорі.

† **Константин,** Архиєпископ
† **Анатолій,** Архиєпископ
† **Володимир,** Архиєпископ
† **Антоній,** Єпископ

Члени Ради Митрополії Української Православної Церкви в ЗСА
о. протопресв. Андрій Бек, о. протопресв. д-р Симон Ґаюк, о. протопресв. Степан Ганкевич, о. митр. прот. Микола Галета, о. митр. прот. Франко Іспочин, о. прот. Павло Гринишин, о. прот. Микола Невмержицький, Валентина Кузьмич, Стефанія Дуткевич, Леся Самп, Василь Пастушок, д-р Анатолій Лисий, д-р Юрій Криволап.

Консисторія Української Православної Церкви в ЗСА
Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в ЗСА
Українська Православна Ліга в ЗСА
Молодший Відділ Української Православної Ліги в ЗСА
Українська Православна Семінарія Святої Софії
Причет Церкви-Пам'ятника св. Апостола Андрія Первозванного

Затруднені в Осередку Української Православної Церкви в ЗСА працівники Митрополичої Канцелярії, Консисторії, Секретаріяту Семінарії Св. Софії, Бібліотеки Дому Української Культури, Архіву, Музею Церкви-Пам'ятника та Редакції й Адміністрації „Українського Православного Слова".

Савт Бавнд Брук, 10 квітня 1988 р. Б.

ВИРОК В СПРАВІ І. ДЕМ'ЯНЮКА БУДЕ ПРОГОЛОШЕНИЙ 18-ГО КВІТНЯ

І. ДЕМ'ЯНЮК ВНІС СКАРГУ ПРОТИ ДЕПАРТАМЕНТУ СПРАВЕДЛИВОСТИ І ОСІ

Джерзі Сиві, Н. Дж. — Судді в Єрусалимі, Ізраїль, подали до відома, що вони проголосять вирок у справі Івана Дем'янюка у понеділок, 18-го квітня.

Якщо його визнають винним, тоді прокуратура запропонує вимір кари, але закон, на підставі якого його судять, вимагає кару смерти.

Загально уважають, що коли його визнають винним, оборона внесе відклик до Верховного суду Ізраїля, але цього не плянує робити прокуратура у випадку звільнення з вини І. Дем'янюка.

Вміжчасі родина І. Дем'янюка в Клівленді внесла в п'ятницю, 8-го квітня, скаргу до окружного суду проти окружної прокуратури, проти директора ОСІ Ніла Шера, проти його колишнього шефа Аллена Раєна, проти генерального прокуратора Едвина Міза, і проти директора Служби Імміґрації і натуралізації Алена Нелсона, обвинувачуючи їх у свідомому ошуканстві та приховуванні корисних для І. Дем'янюка матеріялів перед його обороною, суддями в ЗСА і в Ізраїлі.

Скарга вимагає анулювання всіх засудів Дем'янюка в ЗСА, включно з відібранням йому громадянства і депортацією до Ізраїля. Цю справу веде адвокат Дейвид Айзлер з Клівленду.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ПРИБУВАЮТЬ ДО ПАНАМИ

Панама. — Як повідомила газета „Вашінгтон Таймс", у кінці березня до Панами на допомогу диктаторові Мануелеві Норієзі прибула ціла бригада „інтернаціоналістів" у складі понад 1,000 латиноамериканських марксистів, серед яких є кубинці, нікарагуанці і колюмбійці. Транспортний літак доставив їх вночі на віддалене летовище Петро Терміналез, яке знаходиться на північному заході карібського узбережжя Панами.

В інтерв'ю кореспондентові газети „Вашінгтон Таймс" дорадник президента Роналда Регена у справах крайової безпеки генерал-лейтенант Коллін Павелл заявив, що повідомлення про це його мало стурбувало. За словами К. Павелла, розвідка інформує про доставу у Панаму легкої стрілецької зброї з Куби, однак перекидання такої великої кількости військ не могло пройти незауваженим.

„Кастро завжди любив половити рибу в каламутній воді, — сказав Павелл, але я вважаю, що в даному випадку в нього не вистачає здорового глузду не вмішуватися".

У вівторок увечері, 5-го квітня, згідно з наказом президента Р. Регена про перекинення в Панаму додаткових частин збройних сил ЗСА, перший транспортний літак американської армії приземлився на летовищі бази Говард поблизу панамської столиці. Всього буде зроблено 50 таких рейсів.

У Панаму прибуде батальйон військової поліції, рота морських піхотинців, три спеціяльні з'єднання для захисту військових летовищ, підрозділ охорони зі сторожовими собаками і група летунських спеціялістів.

Як повідомляють з Панами, диктатор Норієга не виявляє видимих ознак бажання піти на будь-який компроміс. У вівторок Норієга погодився на переговори з представниками опозиції, але через кілька годин це рішення без пояснення причин було анульоване.

Урядові панамські газети надрукували заяву міністра охорони здоров'я, в якій він попереджує населення, що великий відсоток американських вояків може бути заражений вірусом АІДС.

ЗСА і СССР збільшать торгівлю

Вашінгтон. — Напередодні свого від'їзду до Москви, секретар торгівлі Вілліям Веріті отримав згоду кабінету на започаткування переговорів в справі поширення торгівлі з Совєтським Союзом.

Початковий плян передбачує зустріч відповідних чинників обидвох країн та оформлення ініціятивних груп для переговорів п'ятьох ділянок: харчового процесування, енерґетики, будівельного приладдя, медичних продуктів і ділянку обслуг, яка включала б і забезпеченеву діяльність. Одобрення цієї згоди тривало два місяці, бо Пентагон мав своє застереження, твердячи, що сильна совєтська економіка збільшить аґресивність СССР. Деякі ознайомлені з цими фактами урядові особи твердять, що попередній секретар оборони Каспар Вайнберґер дуже протиставився поширенням торговельних зв'язків з Москвою, натомість теперішній секретар Френк Карлуччі є за тим, щоб посилити торгівлю з країнами східнього бльоку.

Деякі спільні почини американських фірм з Совєтським Союзом будуть підписані вже в наступному тижні. Секретар В. Веріті в недавньому інтерв'ю заявив, що він сподіється збільшити американсько-совєтську торгівлю до 5-ти біл. дол. річно.

У ВАШІНГТОНІ ОФІЦІЙНІ урядові чинники і пакистанські дипломати висловилися дуже оптимістично в справі заключення договору, який причиниться до відтягнення совєтських військ з Афганістану. Одначе жадних офіційних потверджень зі сторони совєтських властей немає. Натомість речник Білого Дому Мерлин Фіцвотер відмовився від всякого спекулювання на цю тему. Все ж таки він сказав репортерам у Санта Барбара, де перебуває на відпочинку президент Роналд Реґен, що Адміністрація є переконана в тому, що Москва відтягне свої війська з Афганістану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На многі і благі літа, Владико!

Молодий 19-літній член новоствореної Дійової Армії Української Народної Республіки в 1917 році у своєму найбільш фантазійному сні не міг передбачити, що перейде до історії, як Муж Провидіння Української Православної Церкви. Після прогри української визвольної революції — війни Степан Скрипник, близький кревний Симона Петлюри, переїхав, після короткого перебування у Львові, на Волинь і там став одним із найактивніших громадсько-політичних діячів. Волинь за відродженої Польщі між двома світовими війнами, одна з найбільш свідомих частин України, була доменою воєводи Генрика Юзефовського який володів плавно українською мовою і використовував це знання для переконування тамошніх українських діячів, що він є приятелем українців та водночас став грабарем української кооперації й українського шкільництва та автором „сокальського кордону": щоб не допустити з Галичини ворожого Польщі українського національного (він казав „націоналістичного") духа. Степан Скрипник, який від 1930 до 1939 року був послом до Варшавського сойму, перший із усіх своїх колеґ розкусив справжню суть воєводи Юзефського і разом із сенатором Михайлом Черкавським та послом Сергієм Хруцьким співпрацював з Українською Парляментарною Репрезентацією і був єдиним з-посеред усіх репрезентантів північно-західніх земель у Соймі, який підписав зголошений УПРепрезентацією законопроєкт про територіяльну автономію для українських земель у Польщі. Цей проєкт зголошено для демонстрації, щоби мати нагоду виявити зламання Польщею свого міжнародного зобов'язання дати Східній Галичині автономію. УПРепрезентація здала собі справу, що при веденні польською політикою курсу на національну асиміляцію усіх непольських „меншин" то законопроєкт перепаде. Степан Скрипник завжди близько й активно цікавився справами Церкви. Він став членом Православної Епархіяльної Ради і разом із послом УНДО у Соймі Степаном Бараном у тісному порозумінні із Слугою Божим Митрополитом Андреєм брав найактивнішу участь в акції протесту проти бурення поляками православних церков, як ніби колишніх католицьких, дармащо вони ніколи не були римокатолицькими, а українськими.

Коли за Другої світової війни вдалося переконати німецьку окупаційну владу, щоби українізувати зросійщений провід Православної Церкви в Польщі, Степан Скрипник став наче автоматично одним із найвідповідніших кандидатів, тим паче, що пережив трагедію втрати своєї дружини Іванни, яка трагічно й передчасно згинула під час німецького налету на Львів.

Висвячений в Києві на Переяславського єпископа у 1942 році, — арештований німцями і в'язень німецького кацету, після звільнення все ще конфінований, а в роках 1947-49 перебував у Канаді, у році 1950 став архиєпископом і заступником Митрополита УПЦеркви в Америці Івана Теодоровича та після його смерти Митрополитом, Первоієрархом Української Православної Церкви в Америці і швидко потім став також Митрополитом Української Автокефальної Православної Церкви в діяспорі.

Прийнявши після свого висвячення ім'я „Мстислав — виявив подиву гідний організаторський талант і подивугідну ініціятивність та працездатність в усіх ділянках: церковній, культурній і громадсько-політичній. Створив цілий Центр у Бавнд Бруку, побудував церкву — пам'ятник св. Андрея Первозванного, біля неї цвинтар, що став уже своєрідним пантеоном, заснував музей, збираючи і щораз доповнюючи великими музейними ціннощами, врешті збудував окремий будинок на Культурний Центр. Видав цілу бібліотеку творів. Згадаймо тільки три: величаве видання Євангелії св. Матея, Українські приказки прислів'я і таке інше „Номиса" і чотири томи „Сторінок з минулого" Олександра Лотоцького, перлину мемуаристики. Брав активну участь в Світових Конґресах Вільних Українців, сповнюючи там ролю миротворця розсвареного членства Конґресу.

День 10-го квітня 1988 року сповняється Владиці Мстиславові 90 років. Всі українці вільного світу без різниці віровизнання і філософських світоглядів складають в цей день Владиці, небуденній постаті великого формату, свій найсердечніший привіт з найглибшою пошаною та баженням ще довгого віку для добра Української Церкви і її культури.

Василь Ленцик

СЛАВМО ТИСЯЧНИЙ ВЕЛИКДЕНЬ!

Уже тисячу років лунає на українській землі і всюди, де проживає український нарід, радісна воскресна пісня „Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував."

Воскресіння Господнє — це найважливіша подія в історії цілого християнства, воно є основою і підставою цілого християнства. Як важливим є Воскресення Христа Господа нашого, пояснює у своєму Посланні до Коринтян св. Апостол Павло, коли каже: „Коли Христос не воскрес, то марне наше проповідування, марна наша віра" (І. Кор. 15,14).

Після Страсної П'ятниці і роз'пяття Ісуса на хресті, наступає день світлого Воскресіння, або — як наш нарід гарно це назвав — Великдень, бо дійсно для кожного християнина — це великий день, день надії кожної християнської душі. Вірою в Христове Воскресіння і в цілу об'явлену науку християнин входить в той надприродний світ, в якому душа жиє життям надії на щасливішу вічність. Тому празник Христового Воскресіння є празником надії. Цю правду ми висказуємо кожного дня, коли вимовляємо слова Символу віри: „Очікую воскресення мертвих і життя будучого віку". І знову св. Апостол Павло скріплює нашу надію словами: „Бог же і Господь був воскресив — та й нас воскресить своєю силою". (І. Кор. 6,14).

Цим празником надії живе і кріпиться наш народ вже тисячу років відколи став християнським. Приходили за той час християнства різні доби нашої історії. Уже зараз після першого Великодня почалась в нашому народі нова доба під кожним оглядом. Християнство переродило наш народ в дусі Христової Євангелії. Вже сам хреститель українського народу Володимир Великий ставши християнином, за літописним оповіданням став щедрим, лагідним і побожним, коротко правдивим ідеалом князя володаря — християнина. Колись жорстокий, став тепер Володимир після хрищення правдивим батьком свого народу. Тому то Митрополит Іларіон, перший українець на митрополичому престолі Києва, так характеризує св. Володимира: „Ти був для нагих одіжжю, ти був для голодних кормильцем, був ти прохолодою для спрагнених, вдовам ти був помічником, чужинцям і подорожним — ти був прибіжищем, ти був охороною для тих, що не мають даху над головою, ти був заступником покривдженим, та збагатителем убогих".

І далі каже Іларіон, що із-за тих діл, які є овочем християнської апостольської душі Володимира, — Володимира можна порівняти з Апостолом Павлом і царем Константином Великим, тому кличе до нього: „Радій наш учителю й навчителю благовір'я. Ти був одягненний у правду, підперезаний силою, коронований розсудком і прикрашений милостинею, немов золотою гривною і панцерем".

За дар просвічення нашого народу світлом Христової Євангелії, наш вдячний народ визнав Володимира не тільки святим, але також назвав його „Ясним Сонечком".

А Христове Воскресіння з його наукою про перемогу добра над злом, стало основою життя нашого християнського люду. І в нинішніх тяжких часах Свята Євангелія, оця „Чудесна Книга", стала тою ґранітною основою — фундаментом, що серед життєвих катаклізмів зберегла наш народ через століття. Прекрасні радісні напіви Воскресної Утрені, що її співаємо кожного Великодня, мимоволі підносять наші серця і вливають надію на краще майбутнє. Як мило в наших вухах звучать слова Воскресної Утрені: „Ангел сповіщав Благодатній: Чистая Діво радуйся. І знову кажу: радуйся. Твій Син воскрес триденний із гробу і мертвих воздвигнув Він; люди веселіться".

Кого не зворушить чудесна пісня з тої ж Воскресної Утрені: „Плотію заснув як мервий, царю і Господи, тридневний воскрес єси, Адама воздвиг із тлі, і знищив смерть: Пасха нетління, світу спасення".

А вже як актуальними є слова цієї чудової Воскресної Утрені, автором якої є найбільший богослов східньої Церкви, св. Іван Дамаскин, а саме: „Воскресення день, і проєвітімся торжеством, і друг друга обіймім. Промовмо, брати, і тим, що ненавидять нас; простім усе з воскресінням..."

Так багато треба нам всепрощення один одному, щоб разом гідно, об'єднано, як велика громада святкувати це Христове Воскресення, яке вже тисячу років святкуємо і все ще на нашій не своїй землі. Туга за єдністю, за воскресними дзвонами, за радісними співами „Христос Воскрес", які так чудово описав Іван Франко після знесення панщини в „Панських Жартах". На кінець оцих роздум з нагоди Великодня, що його тисячний раз святкуємо, хочемо подати Молитву Слуги Божого, Кир Андрея, одну із останніх, яку він-оцей святець — переслав для українського народу: „Пресвятая Діво Маріє, коли Твій Син — Спаситель наш, Христос конав на хресті, поручив Тобі нас усіх бідних людей, що серед терпінь і гріхів живемо на цій

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

ОСТАННЄ ПОСЛАННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ПЕРЕД ПРИХОДОМ СОВЄТІВ

(Уривок із ще недрукованих спогадів п. з. „Воєнні переживання сірої людини")

Була великодня П'ятниця 1944 року. Добігала 6-та година вечора, а я все ще сидів у приміщенні українського відділу пресової аґенції „Телєпрес". Сидів я один-одинокий на ціле кількакімнатне бюро уповаженого шефа Преси на Дистрикт Галичина. Урядові години були до 5-ої й мої секретарки — україномовна й німецькомовна пішли додому. Пішла теж секретарка шефа преси Ґеорга Лємана та працівники польського відділу — проф. Ян. Кілярський й Яніна Чарковська. Не було й бюрового сторожа Лаби.

Радісні промені весняного сонця грайливо бігали по стінах і стелі кімнати. Надворі була чудова весняна погода. Вона сповняла душу радістю, що ось наближається світлий празник Воскресіння Христового, хоч одночасно загроза генерального наступу на Львів змасованих в околиці Бродів Червоних армій висіла гнітючим маривом над містом.

Тишу переривав час від часу дзвінок телефону головного редактора „Львівських Вістей" Осипа Боднаровича. Він нервувався, бо святочне число газети було готове до друку, але не могло піти на пресмашину через те, що бракувало найважливішого матеріялу — Великодного Послання Митрополита Андрея. Воно було набране й мало зарезервоване місце на першій сторінці газети, але відбитка його складу лежала на бюрку шефа преси, який виїхав у службових справах до столиці Генерального Губернаторства — Кракова. Мав вернутися опівдні, а ось добігала 6-та, а його немає. А без його підпису й печатки не можна друкувати. Ця обставина тримала й мене в бюрі, бо Лєман не любив Боднаровича й не хотів із ним розмовляти й я мусів телефоном передавати редакторові доручення шефа преси. Та й моя присутність була конечна, бо Лєман міг потребувати моєї помочі в зрозумінні нюансів тексту послання чи в поясненні деяких слів. Він знав українську мову, але недосконало.

Боднаревичева ситуація була складніша від моєї, бо він був відповідальний за своєчасну появу газети й мусів тримати в друкарні складачів, верстальника, друкарів-машиністів, експедієнтів і післанця. Люди денервувалися, бо кожний хотів піти додому, відвідати Плащаницю та приготовитися до празника Воскресіння, може останнього перед приходом атеїстичної влади.

Щохвилини я підносив слухальце, щоб почути вдесяте те саме питання схвильованого, хворого серцем ред. Боднаровича: — Чи Лєман вже повернувся. А я давав усе цю саму відповідь: — Ще ні, пане редакторе, але будьте певні, що як тільки з'явиться, я подбаю, щоб полагодив цю справу.

Врешті в год. 6:30 вбіг до бюра задиханий Лєман. Сказав, що мав тяжку й небезпечну дорогу з Кракова до Львова, бо в залісених околицях вешталися партизани. Перше його питання було про Послання. Довідавшись, що воно лежить набране й чекає тільки його „парафи", він поспішив до свого кабінету і протягом двадцяти хвилин передав мені відбитку Послання з печаткою й підписом: — Можете повідомити Боднаровича, щоб прислав післанця.

Мене це здивувало, бо я був знайомий із змістом Послання і знав, що там є два сумнівні місця, які цензор може заквестіонувати, а то й викреслити. Мені майнула думка звернути на них увагу шефа, щоб уникнути евентуальних неприємностей. Але я вирішив цього не робити, хіба Лєман запитав би.

Шеф побажав мені веселих свят, казав зараз після приходу післанця йти додому. Він був одружений із росіянкою й, мабуть, теж крадькома святкував із нею за старим стилем, бо партійцем не був.

Я негайно подзвонив Боднаровичеві: — „Фатерлянд ґереттет"! (батьківщина врятована) — присилайте післанця.

Я вже раніше випросив у Лємана два дні „вільного", щоб і відсвяткувати Великдень із родиною — дружиною, маленькою донечкою Дзвінкою й шваґрами Хухрами, які жили на селі під Перемишлем, а в них перебувала й дружина. Шваґер Хухра був при Дивізії, але мав дістати відпустку на Великдень.

* * *

Пройшов тиждень і в бюрі почався незвичайний рух — щоденні візити представників бюра пропаґанди, пресових рефератів Ґестапо й СД. Вони замикалися на довший час у кімнаті Лємана й секретарка не допускала інтересантів. Лєман вибігав кількакратно і питав мене, в якому сенсі в українській мові можна вживати слово „соборність", „соборний". Дзвонив у тій справі теж до централі „Телєпресу" в Кракові, щоб у тамтешніх редакторів українського відділу спитати про критичне слово „соборний". Другого вислову Митрополита, що „прихід большевиків неправдоподібний, але можливий", він не рухав, бо розумів його добре.

В ті дні Лєман ходив похмурий, мовчазний, нервовий. Не відзивався до працівників, врешті заявив, що іде на два тижні до Кракова, а його заступником буде представник відділу пропаґанди.

Після двох тижнів Лєман повернувся в доброму настрої, усміхнений, вдоволений. Признався, що мав велику неприємність, „справа опинилася в генерал-гу-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про великодні непорозуміння

Мусимо признати, що протягом останніх років ми зробили широку пропаганду українській великодній писанці та навчили багато неукраїнців про те, що саме ми — українці — пишемо писанки і що це нічия інша, а тільки наша великодня традиція писати і дарувати їх членам родини, а то і знайомим.

Так добре ми це вже навчили інших, що тепер трапляються з цього приводу різні непорозуміння. І ось, наприклад, у книжковому додатку недільного щоденника „Ню Йорк Таймс" з 3-го квітня ц.р. найшли ми рецензію на дитячу книжечку п.н. „Ячка Реченки", в якій відомий критик дитячих книжок пише, що авторка Патриша Полакко пригадала „давню українську традицію писання писанок на Великдень" у народній казці. Читаємо далі і показується, що казка є про російську „бабушку", яка малювала писанки через цілу зиму, а відтак везла їх на Великодній базар до Москви... Ба, щобільше, рецензент ще й додає в іншому місці, що авторка цієї гарної книжечки для дітей є сама „українського походження". Але він „перестарався", бо ми, щоб бути певними, переглядаємо книжечку в книгарні і самі бачимо, що там ані словечка про „українську традицію" чи про український Великдень.

Подібне непорозуміння трапилося із нашими американськими знайомими, що купили десь в Ню Йорку дерев'яні ячка (правдоподібно югославські) і з гордістю принесли нам в подарунку „бож це українські писанки".

Такі й подібні їм історії трапляються із великодними писанками. Але на тому не кінець трагікомічних припадків, що тепер на порядку денному.

Ось у саму Велику П'ятницю нового стилю, або як кажуть наші „старозаконники" у — „польську", коли в мене були саме в підготуванні великодні бабки, а руки повні липкого тіста, задзвонив телефон і один із громадських наших діячів розпочав довгу розмову про суспільно-політичні збори. Його міркування ніяк не кінчалися, а в мене ж тісто переливалося із макітри! Розуміється і тут причина була у непорозумінні бо мій співрозмовець забув, що у мене зближається Великдень, адже він щойно чекав на Вербну Неділю.

Трудно ці календарні різниці виснювати нашому наймолодшому поколінню і коли вам такий шестилітній мудрець запитає „А чому у другої бабуні Великдень щойно буде, а у тебе вже є?" — то справді важко дати переконливу та зрозумілу відповідь.

Нелегко було також дати відповідь одному із знайомих, що не визнає нового стилю, коли поспитав чи бабка, якою його частую, посвячена чи ні, бо „якщо посвячена — то він її тепер ще не може їсти".

І ще одне великоднє непорозуміння насувається нам на думку, як прийшлося писати фейлетон на „другий Великдень". Давнішими роками ми чекали нетерпеливо на великодні карточки з побажаннями і писали їх також десятками. Сьогодні, до нас прийшли скромні дві, від родини, бо ніхто вже не пише та й навіть не друкує великодніх карточок. І так ще одна традиція — гарна традиція пригадатися рідним і знайомим і пригадати їм, що пам'ятаємо про них — іде в забуття, а з цього приходять знову непорозуміння.

Тому теж ми того тижня зустрівши знайомих, заки здоровити нашим традиційним „Христос Воскрес" — тихо питалися: „А чи у Вас уже також воскрес?".

О-КА

о.Юліян Микитин

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Умер Христос погноблений, побитий
І в гріб Його поклали в скелі...
Затьмився день і жах несамовитий
струснув старі підвалини землі.

Здавалось, що правда вже не встане
І не осяє темряви світів.
Що не Петро, а Юда загетьманить
З ватагою обманців і катів.

Та в третій день, в бліду годину ранню
Хитнулася від грюкоту гора.
Воскрес Христос із гробу по писанню
І шлях пробив до правди і добра.

І від тоді ніякий камінь долі
Вже не страшний для націй і людей.
В твердій борні чекають босі
На сповнення леліяних надій.

Бо кожному стоїть перед очима
Воскресний день розп'ятого Христа.
Коли скеля двигнулась недвижима
І з гробу встала Істина свята.

Роман Кухар

З ТАЙНИКІВ АННАЛІВ ЦЕРКОВНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Отець Андрій Ліщинський, „Християнство й Патріярхати", лист і благословення о. А. Ліщинському від Патріярха Йосифа, візерунок Папи й патріярхів, портрет автора, його вступне слово й зауваги до історії Церкви, англомовні підсумки, бібліографія. Вінніпег, Канада, 1987, ст. 176.

У пляні своєї великої праці з історії Церкви, під заг. „Вісім важніших історичних подій у Християнській Україні", о. Андрій Ліщинський видав досі основну студію „Де проповідував св. Євангелію і христив св. Ап. Андрій Первозванний" (1985) і черговий у цьому циклі, саме під розглядом, твір „Християнство й Патріярхати" (1987).

До важливіших подій із понад тисячолітньої історії Церкви в Україні зараховує автор: 1. Апостольську місію св. Ап. Андрія на терені Пра-України; 2. Старання княгині Ольги і князя Володимира Великого оформити рідну церковну ієрархію на зразок інших заснованих п'ятьох патріярхатів; 3. Унію з Римом УКЦеркви на Берестейському Соборі в 1596 році; 4. Змагання до Патріярхату Блаженнішого Верховного Архиєрея й Патріярха Йосифа.

У тількищо виданій праці, що є черговою в рамках його широкозакресленої теми з історії нашої Церкви, о. А. Ліщинський пов'язує ідею патріярхатів з духом християнства апостольських часів. Предмет своїх студій дохристиянської доби в Україні автор розкриває послідовно у цілій низці тематично об'єднаних розділів: Апостоли — слухачі Христової науки і свідки Ісусової діяльности; Заповіт Ісуса Христа Апостолам та їх місійна праця; Відомості про св. Апостола Андрія в літературі й у Св. Письмі; Однакова св. Христова Церква для всіх народів.

Добу християнства в Україні, починаючи з офіційної дати 988 року, з'ясовано в розділах: Важніші події в Европі та в Русі-Україні в IX і X сторіччях; Події за князів Володимира й Ярослава Мудрого в Києві, Римі й Константинополі; Християнство у другому тисячолітті по Христі.

До помітніших авторових підкреслень у питанні взаємовідносин нашої Церкви із Вселенською належить ствердження о. Ліщинського, що Христос вислав своїх апостолів до всіх народів землі, себто і до нашого з тогочасного поскитського періоду. В цьому сенсі місія св. Андрія Первозванного серед наших предків має першорядне значення в передісторії нашої Церкви.

Автор неодноразово приводить послання Ап. Павла до Римлян, з якого чітко виходить, що він поминув („обійшов") у своїй місійній діяльності величезну територію, якою саме були землі нашої батьківщини, бо там же, ймовірно, завдяки Ап. Андрієві, Христова наука була вже відома й поширювалась. А взагалі, Апостол Павло не відзивається про місіонерську діяльність Ап. Андрія, хоча хвалить, між іншими місіонерами того часу, Стахида, що його назначив Ап. Андрій візантійським єпископом в Аргирополісі. Зате євангелист Йоан, очевидець місійної діяльности Ап. Андрія, віддає братові Петра, Андрієві, більше місця у своїй Євангелії.

Крізь окремі циклі монументальної праці о. А. Ліщинського „Вісім важніших історичних подій у Християнській Україні", яка все ще жде на свою появу в цілості, проходить два його основні ідейні заключення, сперті на євангельських реченнях Христового завіщання: „Отче, я об'явив Твоє ім'я людям, щоб усі були одне, як Ти, Отче, в мені, а я в Тобі". І друге, з Поучення Апостолам: „Не беріть на свою місійну дорогу ні золота, ні срібла, ні мідяків, ані навіть двох одягів не беріть". У світлі тих принципових наставлень Ісуса Христа треба розглядати, на думку о. Ліщинського, ядро й живучість Христової науки. Вже з Візантійської доби в історії Церкви помітні щораз більші відхилення від сутности Христового навчання. В часах візантійського впливу на нашу Церкву, почерез візантійські церковні органи позначувалось постійне намагання Візантії підкорити собі політично державу Руси-України. Чужа церковна супремація супроводила і в майбутньому політичну гегемонію займанців України. Давню римську засаду „cujus est regio, illius est religio" (чиє володіння, того і релігія) Москва проводить і досі в життя, в цілі повного опанування українського народу шляхом аґентурної ролі московського православ'я. Нарід неможливо назавжди позбавити політичної незалежности, без відібрання йому духової самостійности.

У методичному підході у своїй праці автор видвигає доцільність самостійного й інтеґрального нашого досліду теж щодо історії Церкви, себто незалежного від т.зв. „об'єктивної наукової методи", що насправді іґнорує наш поневолений нарід стародавньої високої культури, а особливо ж вільного від ворожого, зокрема московського насвітлення історії нашого минулого.

На підставі досі виданих двох частин ґрунтовних матеріялів о. А. Ліщинського до історії Церкви в Україні, читачі зможуть проникнути в сумерки ще недостатньо вивченого нашого церковного буття в ході довгих сторіч, де автор не раз викриває несподівані тайники в долі рідної Церкви, від її основ до сучасних днів. Із продажу виданих авторським накладом двох його книг, а саме: „Де проповідував св. Ап. Андрій" (10 дол.) і „Християнство й Патріярхати" (13 дол.), з короткою англомовною історією нашої Церкви в обидвох виданнях, о.А. Ліщинський зможе зібрати потрібні засоби на необхідні кошти завершення цілости свого унікального публікаційного задуму. Замовлення на приведенні вище книжки слід висилати на адресу: Rev. A. Lischynsky, P.O.Box 4, Selkirk, Man. Canada, R1A 2B1.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ НА ЗАХОДІ

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи вважає своїм обов'язком підтримати заклик АОЛПУ до української громади про морально-політичну й матеріяльну підтримку Конгресової комісії дослідження голоду в Україні.

З минулого виростає майбутнє, із знання історії — правильний вибір шляхів народу. Народ, що не має своєї історіографії, не може стати повноцінним сучасним народом. Історію такого народу творять інші, а його історіографія стає предметом мітів, часто шовіністичних.

Як і чорнобильської катастрофи, Великого голоду 1930-их років не можна забути, не можна звести до „ювілейних", тимчасових акцій діяспори. Акції 1983 року мусять продовжуватися доти, доки не увінчаються перемогою нашої національної самосвідомости в пам'яті людства.

Не маючи своєї держави, ми не можемо створити свого Музею катастрофи, але ми мусимо закарбувати в пам'яті людства одну з найбільших наших національних катастроф — голод 1932-33 років. Благородна ініціятива створення урядової Комісії для дослідження голоду в Україні — одна з найважливіших основ майбутнього українського Музею катастрофи, який не тільки вшанує пам'ять невинно замучених, але й буде частиною об'єктивної історіографії України. Про це постійно нагадує нам сучасна Україна і кращі люди діяспори, серед яких насамперед ініціятор створення голодової комісії св. п. Ігор Ольшанівський.

Про значення голодової катастрофи в історії XX сторіччя писали в Україні Максим Сагайдак, Українська Гельсінкська Група в своїх документах, Вячеслав Чорновіл у листі до Ґорбачова, Український Культурологічний Клюб, незалежний журнал „Український Вісник". Звертаючись до голови Президії Верховної Ради УССР О.Ф.Ватченка в 1983 році, Юрій Бадзьо, що перебував тоді в мордовському концтаборі, а тепер відбуває заслання в Якутії, писав про трагедію 1932-33 років і вимагав від уряду УССР вшанувати пам'ять мільйонів невинно загиблих, встановити День националної жалоби, спорудити пам'ятник загиблим і забезпечити „наукове дослідження події".

Під тиском фактів у нашу добу навіть офіційна совєтська преса почала згадувати про жахливий голод 1930-их років. Та, як звичайно для гласності в Україні, совєтська преса пише напівправду, що призводить до фальсифікації зокрема, в національному пляні. Якщо партійні діячі зводять голод до наслідків „засухи", „помилок" і „перекручень" у колективізації й розкуркулюванні, то деякі чесніші офіційні письменники, навіть стверджуючи злочинність голоду, обмежуються соціяльним аспектом — селяноженрської настанови сталінізму. Без сумніву, ця настанова зіграла суттєву ролю в катастрофі; без сумніву, постраждала не тільки Україна, але є достатньо фактів, щоб твердити, що голод був штучно створений і мав характер не лише клясового, а й національного ґеноциду.

Слід усвідомити, що чим більшого успіху досягне комісія в збиранні і опрацюванні матеріялів про голод, тим більшим буде тиск на американський Уряд і громадську опінію з боку супротивників об'єктивного дослідження української історії. Тож наші наукові і громадські установи, кожен, кому дорога історична правда, має підтримати Конгресову комісію дослідження голоду в Україні і допомогти в її роботі. Ще раз пригадуємо адресу комісії: Comission on the Ukrainian Famine, 1111 20th Street, N.W., Suite 537, Washington, D.C. 20579.

Організаційний комітет ЗП Української Гельсінкської Групи:

Л. Плющ
М. Руденко
Н. Світлична

ЗГІДНО ІЗ ДАНИМИ Статистичного бюра ЗСА вперше мають понад 90,000,000 домашніх господарств, хоча кожне з них в загальному має менше число осіб, як будь-коли. Причиною такого стану є „зміна вікової структури", — заявив демограф Самбелл Ґібсон.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУЛА група совєтських науковців, які разом з приватною групою американських експертів в справах довкілля перевірятимуть можливості в який спосіб можна в майбутньому обмежити підземні нуклеарні вибухи. Ціллю цих дослідів є доказати, що навіть найменші нуклеарні вибухи під землею можна дослідити і перевірити. Хоча ці досліди не мають офіційного урядового одобрення, то сам факт, що дозволено їх проводити в околиці, де відбуваються американські досліди, вказують на те, що Державний департамент їх одобрив і тому видав візи совєтським учасникам дослідів.

У ВАШІНҐТОНІ ДЖЕЙМС БЕНФІЛД, відомий лоббіст, розпочав кампанію за привернення долярової монети, але тим разом в заміну за паперового доляра. Він в арґументації за привернення монети доказує, що це заощадить багато гроша не тільки Урядові, але й всім тим фірмам, які сьогодні вживають доляровий банкнот на опату своїх послуг. Для прикладу він подає автобуси, підземки, паркувальні площі чи різного роду машини продажу цигарет, солодкого тощо.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ПЕРЕМИР'Я Уряд президента Роналда Реґена призадумується над поширенням торговельного ембарґо проти Нікараґуа, що його тому три роки ЗСА започаткувало. В цьому випадку йдеться про каву, що й надалі продістається на американський торговельний ринок, переважно перепродують її добродійні організації, які піддержують уряд сандіністів.

НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ шведської поліції у справі боротьби з наркотиками Бірґер Геммінґсон повідомив журналістів про арешт п'ятьох злочинців і про конфіскацію 110 кілограмів чистої героїни. П'ятеро турецьких громадян були затримані у Швеції, Голляндії і Західній Німеччині. За словами Б. Гемінґсона, злочинці протягом двох років переправляли героїну через Швецію в інші країни Західньої Европи.

ІРАНСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство повідомило, що в середу рано, 6-го квітня, іракці випустили на Теґран чотири ракети совєтського виробництва. Загинуло 16 осіб, в тому числі шестеро дітей. Ще 15 осіб загинуло під час налету іракської авіяції на населені пункти в провінції Гузестан. Іракське пресове агентство в свою чергу повідомило, що іранці обстріляли порт Умм-Каєр. Одна з ракет попала у приміщення середньої школи. Троє дітей вбиті і понад 50 поранені.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ЗСА Френк Карлуччі прибув у пакістанську столицю. Під час дводенної візити Ф. Карлуччі обговорить з президентом Зія уль-Гаком і своїм пакістанським колеґою Раном Махмудом деталі транспортування американської зброї борцям за свободу, а також можливість продажу Пакістанові винищувачів-бомбардувальників типу Ф—16. Продовження військової допомоги Пакістанові викликало протести американських законодавців, стурбованих нуклеарною програмою Ісламабаду. Карлуччі відвідає також табори втікачів в районі пакістансько-афганського кордону і бази постачання муджагединів.

У ПІВДЕННОМУ ЛИВАНІ тривають збройні зудари між бійцями проіранської групи Гезболла і загонами ополчення Амаль, що підлягають міністрові юстиції Ливану Набігові Беррі. Побоюючись переростання конфлікту у збройну боротьбу в маштабах всієї країни, впливовий діяч шіїтської релігійної ієрархії шейх Мохаммед Гусейн Федлалля звернувся до учасників міжусобиць, закликаючи їх негайно припинити бойові дії. „Ми забороняємо ці бої, бо вони суперечать основам ісляму і шкодять мусулманам", — заявив він, звертаючись до правовірних.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН відхилив прохання японських рабалок, які хотіли ловити невелику кількість деяких родів риби в американських водах, мотивуючи це тим, що Японія знехтувала міжнародний мораторій у справі ловлі китів. Речники Департаменту торгівлі заявили, що Японія буде й в майбутньому відмежована від ловлі риби в американських водах, аж до тих пір поки секретар торгівлі не перевірить чи ситуація змінилася.

ЗРОСТАЮЧЕ ЧИСЛО водіїв авт в ЗСА примушує стейтові уряди, забезпеченеві установи та спеціялістів безпеки руху застановлятися над впливом великого числа авт на безпеку руху. Тому ці чинники розглядають інтенсивно проблему, щоб запобігти зростові випадків на автострадах.

КОМІСІЯ ПРАЦІ В ПАЛАТІ Репрезентантів недавно запропонувала піднести мінімальну ставку заробітної платні з теперішньої 3.35 дол. за годину до 5.05 дол., щоби піднести життьовий рівень працюючої бідноти, чи як твердять опоненти такого кроку, щоби зіпхати ще більше громадян у цій заробітковій категорії на урядову допомогу. Отже перед Конгресом закроюється дилема: чи створити більше місць праці для бідних, чи дозволити бідним краще заробляти.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ З ТАБОРУ демократичного кандидата Майкела Дукакіса є дещо поіритовані настановою нюйоркського губернатора Маріо Квомо, яка проявляється в його неохоті підтримати будь-якого із демократичних кандидатів. Тому, що його підтримка одного чи іншого кандидата має велике значення, то й інші демократичні кандидати є цим затурбовані.

У БОЛЮЧІ РІЧНИЦІ СМЕРТИ БАТЬКІВ — СЬОМУ

бл. п.

ЄВГЕНІЇ ПЕТРИК-ХРАПЛИВОЇ

учительки середніх шкіл у Львові та Шкіл Українознавства в ЗСА,

ТРИДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТУ та ДЕВ'ЯТДЕСЯТИЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

бл. п. проф. д-ра

ЄВГЕНА ХРАПЛИВОГО

директора Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" та Хліборобської Палати у Львові, основника „Хліборобського Вишколу Молоді", професора УВУ та УТГІ, дійсного члена НТШ, пластуна сеніора

відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церкві Пречистої Діви Марії в Люрді;
в манастирі „Студіон" у Кастельґандольфо;
у церкві свв. Сергія й Вакха в Римі.

Просимо всіх Знайомих, кол. Співпрацівників та Студентів Покійних злучитися з нами в молитвах за спокій Їх Душ.

Дочка — ЛЕСЯ ХРАПЛИВА-ЩУР
з мужем ОРЕСТОМ

Славно...

(Закінчення зі ст. 2)

долині сліз. Багато з нас тільки рідко до Тебе прибігає, багато з нас тебе мало знає. Та сьогодні стаємо у стіп Твоїх, щоб в цей Світлий празник Христового Воскресіння в Тебе щось з тої потіхи, якою Воскреслий Христос потішив Тебе, коли в сорокодневому часі перебування на землі щоденно Тобі являвся.

„Ми ж Твої діти. Благослови нас і дай все те, чого нам потреба, щоб наше життя могло бути правдиво християнське, а бодай трохи і щасливе. Благослови нашу вітчизну, благослови цілий Український Нарід, благослови всі наші міста і села, благослови всі наші родини, дай їм дочасний добробут та здоров'я, а ще більше Божу благодать і християнського життя. Поблагослови й кожного нас зокрема, благослови на подвиги, на трудноші, на боротьби християнського життя. Випроси нам великих святих, героїв християнської любови, дай нам много святих батьків, які провадили би многочисленне потомство дорогами християнської мудрости і праведности. Дай нам много святих матерей, які би численні діти виховували у страху Божім і любові свого народу і любові ближнього. Дай нам матері повні геройської любови, які ту любов передали б дітям і внукам. Дай нам ту велику ласку, щоб невісти не боялися тягарів материнства, а наслідували Тебе в Твоїй материнській любові і материнській жертві. Стережи нас перед усіми небезпеками і гріхами, які могли би зводити нас на бездоріжжя невіри, єреси, або ненависти. Дай нам мудрих провідників на церковній і народній ниві, а надівсе дай нам бути правдивими Твоїми дітьми. Тебе, як Матір, любити і до смерти вірними бути святій Христовій вірі й Його святій Церкві."

Оце немов заповіт і молитва Слуги Божого Кир Андрея з 1939 року для українського народу з нагоди Великодня.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ЗАСВІТИ
нашого Дорогого БАТЬКА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

св. п.

ПЕТРА МЕЛЬНИКОВИЧА

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

ЗА ДУШУ ПОКІЙНОГО

в суботу, 16-го квітня 1988 року, год. 7-ій ранком
в церкві Непорочного Зачаття
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Про молитви за спокій душі Покійного просять опечалені горем:
дочка — ДАРІЯ РИХТИЦЬКА
і син — ІГОР МЕЛЬНИКОВИЧ з Рідною

Молодість подібна до всього, що збільшується, а старість до всього, що зменшується. Людина до всього може звикнути, тільки не до смерті, бо смерть дається лише один раз.

МІЙ БАТЬКО

Ти молодість залишив в Україні
Вона поплаче біля тих могил,
Твій біль беру на себе
Печаль твоя в мені,
І свічка гасне на вітрах розлуки
Гіркої чужини

Темна тінь сироти
Горнеться до твоєї долі
Ти виріс з колосків жита
Незораного поля скорботи

Мати ділила хліб
Чорнішої ночі
Між десять синів,
Залишаючи жменьку надій
Завтрішнього дня для себе,
А ласка кленового смутку
Заглядала до хати

Ти перший, і одинокий
Залишив рідні пороги
Задумані сади
Незайману білосніжність села,
І квіти, повінь квітів
Чиєю красою був ти
Захоплений до безтями

І хрест на церкві хилитавсь
Окровавлене сонце
Задиміла ріка
Білолиці яблуні
Дуплиста липа.

Почервонілі диким маком ниви
Чіплялись твоїх дитячих рук
Поклнкали з дороги
Не йти у чужий світ неправди, й злоби

Сльози не одридать
Ти падав у гущу наруги
Непокорена віддаль
Бігла у безвість,
Крізь тишу зойку
Оголене серце

Гошівська Божа Матір
Надією зоріла,
А ти піднімався
І йшов на зустріч
Трояндових ранків

У твоїй душі розцвітали:
Іконостас дубового листя
Молитовний сад матері
Скрижаль старого заповіту
Загорнена в радість Україна,
І зелений пух моху
Як краплі густої крови по ньому
Червоні цятки калини...

Хуртовину карпатського лісу
Понад життя любив
За побратимами орлами
Чолом хмарів досягав,
Горицвітом розсипався
Ясністю правди увесь вік любувався,
І гордий ще був
Довбуша пісню співав ти...

Курликають примерзлі журавлі
І падають, і все таки летять
Туди на Схід
Де дзвони розпукою вдаряють

Уста корою
Болю поросли,
Свічі скапували
Сутінками супокою,
Згасала душа
Перехопленим подихом
Обірваного життя
Відходила у світ небуття...

Босими ногами
Битим шляхом
На прощу у Гошів ходила я,
Молінням від гріха
Відкупитись хотіла, що
Батька Любого
У чужу землю похоронила.

Дітройт, 9-го березня 1988 р.

ДАРІЯ МЕЛЬНИКОВИЧ РИХТИЦЬКА

Останнє...

(Закінчення зі ст. 2)

бернатора д-ра Ганса Франка, але вимотався з халепи. До мене ні до ред. Боднаровича не мав претенсій, бо рішав сам, не питаючи нас, а мав гарний звичай брати всю відповідальність на себе, навіть, коли працівник завинив, мовляв, він німець, йому нічого не зроблять, а ми „ніхт-дойче", можемо постраждати. Нарікав тільки на Митрополита, що „підставив йому ногу, але „Альте" все робить німцям пакості — лист до Гіммлера в обороні жидів, протест проти вживання допоміжної української поліції до „акцій", проти зловживань німецької адміністрації супроти українського населення тощо. Другою жертвою його нарікань був проф. д-р Василь Сімович за відмову очолити комісію видавання шкільних підручників з концепцією „Нової Европи".

Це була остання прикра ситуація в бюрі шефа преси й аґенції „Телєпрес", бо незабаром відбулася брідська баталія з участю нашої Дивізії й евакуація Львова, коли то прийшлося сказати болючі слова: „Прощай, Львове!"

ВЕСНЯНИЙ ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ З-ПОЗА ЛЮРДСЬКИХ ВОРІТ



Вишиваний образ Воскресіння Христового.
Твір о. д-ра Дмитра Блажейовського. Цей чудовий образ закупила для української церкви в Люрді **Марія П'ятка** з Ню Йорку з любови до Воскреслого Спасителя, Пречистої Діви Марії, Української Церкви і народу

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ і ПОБАЖАННЯ

для наших дорогих земляків-Українців, що своїми молитвами, працею, розголосом в часописах і грошевими пожертвами спричинились і дальше спричиняються, що Українці мають у чудодійному Люрді свою церкву і свою обитель:

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОСКРЕСНЕ НАША ЦЕРКВА І УКРАЇНА!

Христос після Воскресіння, в сяйві сонця сходу, осяяв всі наші терпіння — наскрізь, аж до споду. Він збагнув наші стремління, в змагу за свободу, Козацького покоління, славного народу.

Із Христом, ми теж пробиті, мечем смерти й болю, бо церкви наші закриті, — душі жалобою вкриті, в борбі з Сатаною.

Ось, томуто з'являється Пречиста Марія, із Грушева всміхається ласкою надії, — до нас, що так спраглі волі, ждемо воскресіння, вічного спасіння.

Гримить підземна Україна, дрижить безбожний яничар: Христос Воскрес з мертвого тіла, Христос наш лікар, Бог і Цар, Спаситель й Вічний Володар.

Дорогі Українці! По селах і містах! Твердо стіймо на стійці — в наших рідних церквах!

Побажання ці щирі, посилаю Вам у світ, Браття і Сестри милі — з-поза люрдських воріт!

Ваш приятель з чудодійного Люрду

о. Николай Василь Прийма

Семінар Крайової конфедерації етнічних груп

У Нюарку вже кілька років існує організація етнічних груп, яка має офіційну назву Крайова конфедерація американських етнічних груп. До складу цієї організації входять українці, литовці, латвійці, поляки, естонці, німці, мадяри, білоруси, словаки, хорвати й інші. Президентом цього відділу є Йосип А. Плонські, поляк, віцепрезидентами Мирон Леськів, українець та Віктор К. Сестокас, литовець. Ціллю цієї організації є слідкувати за політичними подіями у їхніх поневолених країнах, сприяти виконанню Гельсінкських угод про оборону людських і національних прав, обмінюватися між собою інформаціями про сваволю ОСІ та про його напади на нові жертви та спільно їх боронити, інформуючи про це урядові чинники та все громадянство.

Ця група влаштовує час від часу семінари під гаслом „Перемога без страху", на яких обговорюються події, методи праці ОСІ та наша тактика супроти нього.

У неділю, 21-го лютого, відбувся черговий семінар у приміщенні Сітон Голл університету в Савт Оранджі, Н. Дж. Зібралося понад 250 осіб різних національностей, а найбільше було нас, українців. На столах коло входу була розкладена різна література інформативного характеру: листівки, памфлети, вирізки з газет, книжки, найбільше про Івана Дем'янюка.

Семінар відкрив М. Леськів, який його зорганізував. Він сказав, що запрошував і директора ОСІ Ніла Шера, але той оминає зустрічів з нами. М. Леськів представив присутнім Родислава Артуковича, сина Адріяна Артуковича, який під час Другої світової війни був урядовцем високої ранги у югославському уряді. На підставі фальшивого доносу колишнього співкамерника А. Артуковіча позбавили американського громадянства та засудили.

Р. Артуковіч говорив про те, що він, як і його батько, любить цю країну та що він і по смерти батька працює над тим, щоб Департамент справедливости був справді справедливий одною міркою до всіх.

Кожна війна приносить спустошення, смерть і несправедливість. Вона породжує і злочинців, яких слід карати; часто під час війни трапляються обставини, що злочини доконуються несподівано, ненавмисно. Все це треба брати до уваги. ОСІ дуже часто вживає фальшиві документи-звинувачення урядів комуністичних країн проти немилих чи у якійсь мірі шкідливих для них осіб, хоч ці особи ніколи ніяких злочинів не поповнили. Так сталося і з батьком Р. Артуковіча.

Р. Артуковіч є інтеліґентна людина. Він їздив до Югославії, де знайшов багато свідків про невинність свого батька, а між ними і члена югославської комуністичної партії. Перевірив масу архівів, назбирав 180 сторінок документації для оправдання батька. Цю документацію він кілька днів тому сам доставив до Вашінгтону і буде добиватися відповіді. ОСІ жодних свідчень підсудного А. Артуковіча не брав взагалі до уваги — їм не дали свідчити. На інтервенцію сина Департамент справедливости заявив, що вони мають домовлення із комуністичним урядом Югославії й інших країн, що наші уряди будуть обмінюватися документами і їх треба сприймати, як вірогідні, а тому ОСІ діє законно.

А. Артуковіч уважає, що в цьому завинив не так уряд, як вибрані законодавці, обов'язком яких є пильнувати, як виконуються закони і як працює Департамент справедливости. Нашим обов'язком, як громадян цієї країни, є домагатися цього від наших вибранців. Ми ж не заступаємося за злочинців, ми вимагаємо, згідно з конституцією, дати можливість підсудному обороняти себе. Якщо цього не буде, то куди допровадить Америку вибраний народом уряд.

Під час дискусії над прослуханим із залі були питання, чому не засудили Танненбавма, якому не треба було й доказувати, бо він сам признався, що, будучи в концтаборі „капом", знущався над в'язнями. Він сьогодні вільний, бо він „уже досить натерпівся". Виглядає, що до кожного обвинуваченого існує інша мірка...

Другим допобідачем був Роберт Морріс, за фахом адвокат, колишній суддя, колишній президент двох університетів, колишній головний дорадник сенатської Комісії у справах внутрішньої безпеки. Під час Другої світової війни він був офіцером високої ранги контррозвідки проти совєтів, а останньо — автор кількох книжок. Остання з них — це доповнене видання п. заг. „Our Globe under Siege III", яку пропонуємо нашим читачам. Дописує Морріс і до тижневика „Еравнд де Ворлд". Морріс твердить, що „перестройка і гласность" нічого не змінять, це лише тактика. Нас заганяють у коридор-коробку, яка все звужується і виходу з неї немає, а наш Уряд нічого не робить в тому напрямку, щоб змінити існуючий стан. Коли CIA чи ФБІ слідкують за шкідливою діяльністю осіб чи організацій, їх судять, кричать про конституційні права людини. В 1986 році було зареєстровано в цій країні 21,414 комуністів, а минулого лише 40. На перший погляд, виглядає, що їх і нема, а насправді вони мають тут велику свободу. Вони просякнули наше шкільництво. Юнія вчителів нараховує десятки тисяч комуністів.

Ми не бачимо звідомлень про те, що совєти від часу II світової війни окупували або мають впливи на близько 40 країн світу. На норвезькому 150-кілометровому кордоні з Совєтським Союзом по стороні совєтів з 7-8 наземних дивізій, 186 спеціяльних підводних човнів, спеціяльні бригади, 100 великих совєтських кораблів, а по стороні Норвегії є лише 150 прикордонників — оце і вся оборона країни... Ще на кордонах балтійських країн є кілька дивізій Вашавського Пакту. До того вони мають свої бази на Кубі, Нікараґуа. Про це у нас не розголошують. Вони домінують у космосі — на всіх відтинках вони мають велику перевагу над Америкою. А ми через договір із Ґорбачовим позбулися наших ракет. В Білому Домі легко приймаються совєтські поліси. Біля нас постає берлінська стіна, і ми не протиставимося тому. Нам кажуть, що війни нема. Війна існує, і Америка існує, і Америка її програє...

Роля ОСІ є ще одним доказом совєтської домінації. ОСІ запроваджує дискримінацію супроти натуралізованих громадян у ЗСА, і це є велика несправедливість. Від цієї акції терплять, у першу чергу, антикомуністи. Якщо ми не змінимо нашого становища супроти СССР негайно, то у нас уже не залишається багато й часу...

Третім доповідачем був Вілліям Турчин, дослідник і голова організації українських архіварів. В. Турчин відважно виступає проти нечесної тактики ОСІ. Він не пропускає нагоди, щоб спростувати та засудити їхні методи. Він публічно засуджує автора „Тихих сусідів", як „обдарованого брехуна", а недавно у „Вашінгтон Пост" назвав його „акулою, яка харчується на нещасті Івана Дем'янюка". Згідно статистики Раєна, в Канаді кожна 23-тя особа, включно з жінками і дітьми, натаврована воєнним злочинцем. А. Раєн і Ніл Шер відмовляються від зустрічі з В. Турчином.

В. Турчин є один із двох, які подали до суду ОСІ. В. Турчин подав у суд за те, що останні відмовилися дати нам для ознайомлення матеріяли оскарження Дем'янюка. Минулого тижня ОСІ, нарешті, передали нам 26 документів — свідчень тих осіб, які уціліли в кацетах. В. Турчин вислав ці документи спеціяльною поштою (заплативши 150 дол.) до Ізраїля, які мали бути доставлені на місце призначення за двадцять чотири години, тобто у понеділок. Суд мав закінчитися в четвер, а документи були доставлені щойно у п'ятницю, день після закінчення суду. Доповідач прочитав присутнім копії із кількох тих свідчень. Ці „свідчення" самі себе заперечують до смішного.

Ізраїльська та американська преса повідомляють, що суд був справедливий і вже закінчився. Теоретично суд мусів би взяти до уваги документацію та свідків оборони, але в Ізраїлі того не сталося. Дем'янюка засудять, хібащо ми зробимо якісь драстичні кроки, щоб його врятувати. Доповідач уважає, що такою поведінкою ОСІ допускається злочину і це їм можна доказати. Ми можемо подати ОСІ до суду за фабрикацію вини Івана Дем'янюка та за недопущення обороні подати 79 окремих свідків чи свідчень. Законно суд мусів відбуватися не в Ізраїлі, а в ЗСА, сказав В. Турчин.

Це був цікавий семінар. Побажано, щоб Національна Конфедерація Етнічних Груп в Америці пожвавила свою працю. Співпраця вихідців із Східної та Середньої Европи, народи яких є сьогодні під тим самим гнобителем, може бути корисною для усіх нас.

В. Скорупська

Олімпійський злет у Калґарах

У днях 13-21-го лютого ц.р. відбувся успішний Олімпійський злет СУМ на оселі в Кокран, Альберта, біля міста Калгари. 75 сумівців з місцевостей Великобританії, Австралії, ЗСА і Канади з'їхалися в гори західньої Канади з нагоди XV Міжнародної зимової Олімпіяди. Хоч подібні злети відбувалися минулими роками (Мюнхен — 1972, Монтреаль — 1976, Лос Анджелес — 1984), це перша така зустріч сумівців під час зимової Олімпіяди.

Учасники мали нагоду бути глядачами Олімпійських змагань та спільно виступити перед світом як зорганізована українська молодь в обороні нескореного українського народу. Найголовнішою метою таборовиків було доказати брак участи української олімпійської дружини в змаганнях та потребу, щоб Міжнародний Олімпійський Комітет домагався створення Українського Олімпійського Комітету.

З фактами про Україну та її поневолення таборовики розповсюджували летючки та роздавали шпильки синьо-жовтого кольору.

Олімпійський злет почався маніфестацією 14-го лютого, яка була зорганізована Комітетом Українців Канади з ціллю звернути увагу на релігійне переслідування в Україні. У зв'язку з маніфестацією відбулася пресова конференція, в якій взяли участь Йосип Тереля та посол до федерального уряду А. Киндій.

Таборова програма була різноманітною, включаючи туристичні поїздки, розвагові імпрези, а також групові дискусії на сучасні теми. Дискусіями керували парох УКЦ о. Лисак („1000-ліття Хрищення України"), Йосип Тереля („Переслідувана Церква в Україні"), Всеволод Соколик („Українці в міжнародному спортивному русі") та Ірина Мицак („Роля української молоді в діяспорі"). Таборовики також писали листи до редакцій англомовних газет та приготовляли петиції для поширення серед загальної публіки.

Кожного вечора група таборовиків була присутня на врученні медалів переможцям дня, де український прапор повівав разом з національними прапорами змагунів на сцені. Сумівці старалися звернути на себе увагу змагунів совєтської дружини, а головно змагунів українського походження, яких було мало в порівнянні до літніх олімпіяд.

Приблизно 40 таборовиків були глядачами змагань гокею між дружинами Совєтського Союзу та Західньої Німеччини. У кожному куті арени були на видному місці українські прапори, написи і можна було чути гасла „Воля Україні" та „Слава Україні".

Табір офіційно закінчився 20-го лютого, коли була висловлена подяка осередкові СУМ Калгар за великий вклад праці в організуванні Злету та комендантові табору Лесі Швалюк з Вінніпегу за вміле переведення програми. Опісля в Калґарах відбулася товариська зустріч з місцевою українською громадою.

Учасники Олімпійського злету виконали величезну працю протягом одного тижня, бо вони зуміли звернути увагу світу на долю українського народу. Згідно з офіційним закликом Світового Конгресу Вільних Українців мусить бути постійний натиск на членів Міжнародного Олімпійського Комітету відтягнути своє уповноваження Національному Олімпійському Комітетові Совєтського Союзу та настоювати на тому, щоб був створений Національний Олімпійський Комітет України.